

ถาม - ตอบ ปัญหาการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ

ปรากฏิพย์ นพรัมภา

ถาม : ดิฉันสอนภาษาอังกฤษแก่นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะนิเทศศาสตร์ ซึ่งสนใจเรื่องการทำรายการวิทยุโทรทัศน์ ดิฉันจึงอยากทดลองให้นิสิตทำงาน project เกี่ยวกับภาษาอังกฤษซึ่งตรงกับความถนัดและความสนใจ จึงได้ดำริให้นิสิตหัดเขียนสคริปต์ละครวิทยุเป็นภาษาอังกฤษ ดั่งนั้นอยากเรียนขอคำแนะนำในเรื่องขั้นตอนต่าง ๆ ในการผลิตด้วยค่ะ

ขอบพระคุณ
เจียรระไน สมพงษ์

ตอบ : ทุกวันนี้ พวกเราส่วนมากมักจะหาความสำราญยามว่างจากการดูภาพยนตร์ ฟังเพลง หรือฟังวิทยุ ซึ่งถือเป็นการคลายความเครียด ในขณะที่เดียวกัน ก็เป็นการประเทืองปัญญาไปด้วย ดั่งนั้นสื่อ-โทรทัศน์และวิทยุยังถือเป็นแหล่งแห่งความบันเทิงซึ่งแสวงหาได้ในบ้านของตนเอง ผู้เขียนยินดีและขอสนับสนุนความคิดของคุณเจียรระไน ซึ่งริเริ่มที่จะให้นิสิตผลิตละครวิทยุเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจ ความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งเป็น

สิ่งซึ่งตรงกับความสนใจของกลุ่มผู้เรียนของคุณ-เจียรระไนอีกด้วย

Belen M. Sy ซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษที่ Fujin Catholic University ในกรุงเทพฯ ได้เคยทดลองให้นักศึกษาของเธอผลิตละครวิทยุโดยแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน เธอกกล่าวว่า “กระบวนการทุกลำดับตั้งแต่การวางเค้าโครงเรื่อง การเขียนบท ไปจนการอัดเสียง เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและกินเวลาอย่างมาก แต่ผลที่ได้รับนั้นคุ้มค่าทั้งสำหรับผู้เรียนเองและผู้สอน เพราะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในหมู่ผู้ผลิต ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีอย่างยิ่งในการเรียนการสอน”

ขั้นตอนต่าง ๆ ในการผลิตละครวิทยุประกอบด้วย

1. การบรรยายหรือเล่าเรื่องจากประสบการณ์ของตนเอง หรืออาจจะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นก็ได้ (Narrating)
2. การเขียนเรื่องย่อ (Synopsis) และโครงเรื่อง
3. การเขียนบทพูด/สนทนา (Dialogue)
4. การอัดเทปบันทึกเสียง (Taping/recording)

I. การบรรยาย (Narration)

การเล่าเรื่องเป็นพรสวรรค์อย่างหนึ่งของตัวบุคคล หากบุคคลใดสามารถเล่าเรื่องได้ดี มีคุณภาพ ก็จะทำให้สื่อ-ความหมายกับคนอื่น ๆ ได้ ผู้เรียนควรจะนึกถึงเรื่องต่าง ๆ จากประสบการณ์ของตน และนำมาเล่าสู่กันฟังในห้องเรียน หลังจากที่ผลัดกันเล่าเรื่องสู่กันแล้ว ผู้เรียนลองออกเสียงกัน ว่าเรื่องไหนดีที่สุด ผู้สอนอาจจะช่วยคัดเลือก และพยายามเน้นให้มีการเชื่อมโยงเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง และลองวางโครงเรื่องดังนี้

1. เปิดเรื่องโดยการแนะนำ ฉาก สถานที่ เวลา ตัวละคร (introduction)
2. เริ่มดำเนินเรื่องที่จุดจุดหนึ่ง และจะมีการพัฒนาบุคลิกตัวละคร (beginning of the first action)
3. เริ่มมีการพัฒนาเนื้อเรื่องไปสู่ปมหรือจุดขัดแย้ง อันใดอันหนึ่ง (beginning of conflict)
4. ปัญหาหรือจุดขัดแย้ง (complication)
5. จุดสุดยอดของเรื่อง (climax)
6. ตอนจบเรื่อง อธิบายหรือให้เหตุผลว่าทำไมจึงจบเรื่องแบบนี้ มีการเก็บตัวละครทุกตัวให้ครบ (conclusion)

ในการเขียนบทละคร ผู้เขียนพึงเขียนเรื่องตามลำดับดังกล่าวเพื่อเพิ่มความบันเทิง และความสมจริง

II. เรื่องย่อ (Synopsis)

เมื่อผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างต่าง ๆ แล้ว ผู้เรียนก็ควรจะช่วยกันเลือกเรื่องที่เหมาะสมโดยการเขียนเนื้อเรื่องย่อ และแบ่งเรื่องย่อออกเป็นฉากต่าง ๆ บทละครที่ดี ควรจะมีตัวละครสำคัญประมาณ 4-5 คน และควรจะมีฉากต่าง ๆ ประมาณ 7 ฉาก ซึ่งแต่ละฉากจะมีความยาวประมาณ 2-3 นาที หลังจากวางโครงเรื่องแล้ว ผู้เรียนก็จะใส่บทสนทนา เพลง และเสียงประกอบ เพื่อให้ฉากนั้นสมจริงและมีชีวิตชีวา

III. บทสนทนา (Dialogue)

บทสนทนายระหว่างตัวละครเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะบ่งชี้ว่าละครเรื่องนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ เดินเรื่องไปด้วยดีหรือไม่ บทสนทนามีความสำคัญดังนี้

1. บทสนทนาให้ข้อมูลต่าง ๆ ลองพิจารณาบทสนทนาเปิดดังนี้

Susan : Hey John ! Why are you so late ? I thought you'd come home at 5 o'clock. It 's already 7.30 and were late for supper.

John : Have you forgotten that it's New Year's Eve ? The bus from Pattaya took more than three hours to reach Bangkok because of the traffic. I guess everybody wanted to go home to celebrate their family reunion. Well, I'm sorry. Hm... (sniffs) I'm starving. Let 's see what you've got.

จากบทสนทนานี้ เรารู้อยู่ละเอียดในฉากนี้ 1) เป็นเวลาเย็น 2) เรื่องเกิดในวันที่ 31 ธันวาคม 3) เรื่องนี้เกิดขึ้นที่กรุงเทพฯ 4) และผู้ฟังจะได้ฟังเรื่องซึ่งมีตัวละครสำคัญ คือ Susan และ John

2. บทสนทนาแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละคร

บทสนทนาแสดงให้เห็นอุปนิสัยของตัวละคร ตัวละครที่ช่างพูดโอ้อวดแสดงว่าเป็นคนโง่งมงาย ในขณะที่ตัวละครที่ไม่ค่อยพูด อาจจะเป็นคนช่างสังเกตไม่ใคร่เปิดเผย แต่มีเหตุมีผลสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าหรืออาจเป็นประเภท "น้ำนิ่งไหลลึก"

นอกจากนี้จากน้ำเสียง สีลาการพูด และสำนวนภาษา อาจบ่งบอกถึงวัยของตัวละครได้ ตัวละครที่มีอายุอาจจะพูดโดยใช้ภาษาเป็นทางการค่อย ๆ พูดค่อย ๆ จา ในขณะที่ตัวละครหนุ่มสาวใช้ภาษาทันสมัย สวิงสวย หรือใช้แสลงร่วมสมัย

3. บทสนทนาเป็นตัวดำเนินพลอตเรื่อง

บทสนทนานั้นเป็นตัวดำเนินเรื่องที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม การที่เรื่องเต็มปรี่ไปด้วยบทสนทนา ก็อาจจะทำให้เรื่องน่าเบื่อหน่ายได้ ดังนั้นผู้เขียนบทสนทนาควรใคร่ครวญโดยการถามตัวเองว่า หากได้ตัดทอนบทพูดบางบทออกไปแล้วจะทำให้เกิดช่องโหว่จนจับความไม่ได้หรือไม่หากคำตอบคือ ไม่ทำให้เกิดช่องโหว่ใด ๆ เลย ผู้เขียนบทควรจะตัด

ทอนบทพูดที่เยิ่นเย้อเกินควรออกเสียงบ้าง เพื่อให้การดำเนินเรื่อง กระชับ และสมจริง ยิ่งขึ้น

4. บทสนทนาแสดงให้เห็นอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร

บทพูดต่าง ๆ สามารถแสดงให้เห็นอารมณ์ของผู้พูดได้ ยกตัวอย่าง เช่น การที่ตัวละครพูดจาแล้ง ไม่เต็มปากเต็มคำ ก็อาจแสดงให้เห็นว่าตัวละครกำลังพิจารณาใคร่ครวญ หรือเกิดความวิตกกังวล หรือกำลังจะพยายามตัดสินใจ ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ตัวละครที่พูดจาอีกอักอาจจะกังวลเกิดความเครียด หรือเกิดภาวะ “ไม่มั่นใจ” เกิดความกลัว หรือหวั่นเกรงภัย

ตัวละครที่พูดอ้อแอ้เหมือนคนเมา อาจจะทำเอาการมีเมานั้นมาปกปิดความกลัว และความกริ่งเกรงอย่างใดอย่างหนึ่ง

การเขียนบทสนทนา ทำให้ผู้เขียนหัดเป็นคนช่างสังเกต โดยสังเกตจากบุคคลต่างๆ และสิ่งต่างๆ รอบตัว ทำให้ผู้เขียนบทได้ใช้จินตนาการ โดยประมวลจากประสบการณ์ส่วนตัว ความคิดเห็น รวมทั้งการสังเกตรอบๆ ตัว เป็นงานที่น่าสนใจ และท้าทายความสามารถอย่างยิ่ง

IV. การบันทึกเสียง (Taping/Recording)

องค์ประกอบสำคัญในละครวิทยุประกอบด้วย 1) บทสนทนา/บทพูด 2) เพลง/เสียงดนตรี และ 3) เสียงประกอบ (sound effects) การที่จะเลือกเพลงหรือเสียงประกอบให้เหมาะสมกับบทพูดนั้นเป็นสิ่งต้องใช้จินตนาการความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก

เมื่อแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มแล้ว ให้ผู้เรียนคนหนึ่งในกลุ่มนั้น รับผิดชอบเรื่องการบันทึกเสียงโดยตรง ในขณะที่ผู้เรียนอื่นๆ ช่วยกันสวมบทบาทของตัวละครที่เหมาะสม ผู้พากย์เหล่านี้ต้องลองซ้อมการฝึกออกเสียง การพูดเสียงหนักเบา เพื่อแสดงอารมณ์ และช่วยให้ละครเรื่องนั้นๆ สนุกสนานได้อรรถรสยิ่งขึ้น

ขอแนะนำการบันทึกเสียงดังนี้

1. การพูดใส่ไมโครโฟน ผู้พูดที่มีการเจรจากันตามปกติ ใช้น้ำเสียงปกติพูดใส่ไมโครโฟนแสดงให้เห็นว่าคนเหล่านี้มีความใกล้ชิดกันและเป็นการสนทนาตามธรรมดา

2. การพูดใส่ไมโครโฟนที่ผู้พูดรำพึงกับตัวเอง เมื่อตัวละครต้องการพูดกับตัวเองรำพึงรำพัน หรือแสดงความคิดเห็นส่วนตัวผู้พูดจะต้องใช้น้ำเสียง “ต่ำกว่าปกติ” เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างจากการพูดสนทนาทั่ว ๆ ไป

3. การพูดห่างจากไมโครโฟน เมื่อต้องการให้เห็นว่ามี “ระยะห่าง” (distance) ระหว่างตัวละคร 2 คน มิใช่การเจรจาปกติ ขอแนะนำให้ผู้พูดคนหนึ่ง พูดใส่ไมโครโฟน ในขณะที่ตัวละครอีกคนหนึ่งอยู่ห่างจากไมโครโฟนสักเล็กน้อย

เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่แนะนำมาตั้งแต่เริ่มต้นหาเรื่องถูกใจมาสร้างบทละคร จนท้ายสุดทำการบันทึกเสียงแล้ว ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกสนาน และภาคภูมิใจในผลงาน แม้ว่าผู้ผลิตละครนี้จะมีชื่อ “มืออาชีพ” แต่ก็ยังเป็นสิ่งแปลกใหม่ สร้างสีสันในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมิใช่น้อย

บรรณานุกรม

Baker, Augusta and Ellen Greene. 1977. *Story - Telling : Art and Technique*. New York : R.R. Bowker Co.

Fried-Booth, Diana. 1987. *Project Work*. oxford : Oxford University Press.

Maloney, Martin and Paul Max Rubenstein. 1980. *Writing for the Media*. New York : Prentice - Hall.

Sy, Belen. 1990. Writing Scripts for Radio Plays. *FORUM*, 28 , 8, p.p. 35-37.

Wessels, Charlyn. 1987. *Drama*. Oxford : Oxford University Press.

West, William. 1980. *Developing Writing Skills*, 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.